

ВЫД ТУЖӘД

Удораса VKP (Б) Рајкомлән, Рајисполкомлән
да Рајпрофсоветлән газет.

August 1 lun, 1934 vo.
33(230)
PETƏ NOĻƏD VO.

SUZƏDAN DON:

Vo kezlä . . . 4 sajt.
6 tälъ kezlä . 2 " "
3 " " . 1 " "
1 " " . 35 ur.

Антивојеннәј ставмувъвса лун

Август 1-д лун—лун кор империализмлән војеннәј партијас кәсјьсәнь организуйтнъ вьд възд војна, киеәм вәлис 1914-1917 војасә.

Търис 20 во мирәвәј империалистическәј војналән, кодәс колә казъвнъ да тәднъ узалъс јәзлъ, кор узалъс јәз адълиснъ уна шәкәдјас, кор миллионјасән јәзсә вијалиснъ, миллионјас ишкалечитчиснъ, кор уна колиснъ вәдәвјас да ширәтајас, кор миллиардјас вьрәдиснъ шәм, сјә узалъс јәзлъ ковтәм дөлә вьлә.

Војна колана тор капиталистјаслъ, ромесеикјаслъ (озьр јәзлъ), кор најә стремитцәнъ нәста јона озьрмәдцәнъ вәјнаән воштәм местјас експлоатируйтәмән да јәзсә партитәмән. Вот, мьј вәсна најә стремитцәнъ вәјнаә да кьрәдәнъ лунъс—лун вәјеннәј мосе.

Август 1-д лун—ставмувъвса гәрд лун—революционнәј пролетариатлъс да став узалъс јәзлъс организованнәј вьн (сила) видлалан лун.

Коминтерн руководствоән равоцәј класс талун демонстриуйтә, петкәдлә ашъс вьн, против вьд ләшәдцән империалистическәј војналь, империализмлъ, против вооружајтцәмлъ, против SSSR вьлә војнаән кьрәдцәмлъ.

Капиталистическәј странасән мирәвәј економическәј кризис, а сјә нәста јона јошмәдә, вopрос кьрәднъ вьд империалистическәј вәјна, мәвраләнъ вәјна рьр петнъ кризисъс.

Капиталистическәј странасән равоцәј класс, коммунист партија руководитәмән, нуә вьд лунја классәвәј тьс, добивајтцә капитализм улъс освободитцәнъ да стрәйтнъ классјастәм социали-

Оруддә оз қитнъ, а јонъька сойтәнъ.

стическәј овеество.

Буржуазно—демократическәј странас организуйтиснъ фазизм да накәд подавлајтәнъ равоцәј дьизеннәјас, арәстуйталәнъ да терроризуйтәнъ руководителјасәс.

Равоцәј класс, воца тәәәм издәвателствојаслъ, нәста јонъька котьртцә классәвәј тьс јошмәдәм понда.

Капитализмъс-социализмә мигән вонъ некьзи оз вермъ, а лоас сәмьн вүзәмьс классәвәј тьс рьр, пролетарскәј революција рьр, пролетариат диктатура рьр.

Капиталистическәј оvmәс, анархия производство вәсна, рьркьртнъ оз вермъ, не избежәја воә кризисә, а сизи-зә оз вермъ овнъ мирән, а не избежәја воә војнаә.

Капиталистическәј странасас кoстьн мождьтәмьс әни зевъзд, а сь вәсна не избежнәј империалистическәј војна заводитцәм, а сизи-зә империалистјас јона ләшәдцәнъ кьрәдцәнъ вәјнаән SSSR вьлә да сјјәс вьрәднъ.

Коммунист партија, узалъс јәз вoзьн сувтәдә мoгән, јo-

на вүра став равоцәј класслъ котьртцәнъ да империалистическәј војнасе бергәднъ пролетарскәј тьсә да вәчнъ пролетариат диктатура, кьзи вәчиснъ SSSR увса пролетариат колән (1914-1917-д в.) империалистическәј војна дьрши.

Тәјә лунә SSSR-са равоцәјјас, колхозникјас да узалъс әткаолъсјас зајавлајтәнъ став мирлъ, мьј асланъ мьзтәм, уоронәј да гeroическәј узән да классјастәм социалистическәј оvсеество стрәйтәм вәсна тьс нуәтәмән, еәе јона кутцисәнъ бурмәднъ да кьрәднъ страналъс овороноспошөвнoшт.

SSSR нуә мирән олан политика, но кор капиталистјас ләшәдцәнъ вәјнаән, то SSSR вьзд вниманнәән ләшәдцә оворонајтцәнъ, ләшәдцә сетнъ сокрузителнәј отпор i сјә лоас шәтәма.

Долој империалистическәј војнал! Мед олас әтувјалун да братство SSSR-са националношјаслән!

Мед лоас ставмувъвса пролетарскәј революцијал!

Bura nunь veləđčan vo kezlə ləšəđ- čəm kuza prəveritana rejđ

Jul 25-d lunšan da Avgust 20-d lunəz nuəđčə rejđ veləđčan vo kezlə ləšəđčəm kuza proverka nuəm ponda.

Proverkajas nunь vьd mestaьn vьt vьlə. Avgust 15-d lunə organüzujtnь skolajas primitəm specialnəj komiššija organüzujtəmən. Ъzьd vnimanəəən kolə nunь rejđ.

Paxonina uzalə sogmьtəma

Jertьmdinsa detsadьn juralьš Paxonina oz təzđьš bura uz puktəm ponda. A jonьka radejtə gazjas.

Detsadьn oləny durka, paškəmjas čeladlan šədəš, vetləny kəni

šurə. Bur dəzər abu puktəma.

Paxoninalь kolə vunədnь jonə Ъzьd vokьssa gaz, kolə perestroitсьny da burmədnь uz detsadьš.

Təzđьš.

TELMAN JORTƏS MEZDƏM VƏSNA

Anglijasa oveestvennəštəlon Telmanəš dorjəm kuza sьəđčəm

London, 14. Tərtь germanijasa posolstvoə Londonьn volis anglijasa oveestvennoštəšan deputacija da Berlinə Ъstəm vьlə prəfestujtan deklaracija Telmankəd da Torglerkəd raspravitсьny ləšəđčəmyš panьd.

Deklaracijəš ində sijə „Ъzьd trevoga vьlə sь kuza, mьj Torglerəš da Telmanəš pondasny suditny seeəm uslovijejasny, kodь oz puktь pьddi aslas principjas da procedurajas, mьj ləšəđəma civilizovannəj stranajasny. Nekod oz vermь eskьny, mьj Telman da Torgler vermasny vidьсьny spravedit-

vošt siz sušana „narodnəj sudlyš, kəni mьzalyšjasьš identičnəjəš sud-dajaskəd“. Deputacija sostavьn vəlily: Lord Listouel, prof Aberkrombi, Ledь Barlon da miss Sarp. Deklaracijasə kьrьmalisny Lensberь, Pritt, prof. Devi, Norman Endzel. da unəən mukəđjas.

Tərtь lezvisny Berlinə otsəg setan komitetsən predstaviteljas Dzon Sreči da Ellen Vilkinson. Čajtəny, mьj najə volasny pьkəs deləjas nuštistersfoə da pondasny dovivajťсьny adzьšlyny Telmankəd da Torglerkəd.

Demonstracija Sofijaьn

Sofijaьn (Bolgarijalən stolica), germanijasa posolstvo kerka vozьn, vəlь kommunistjasən demonstracija.

Demonstrantjas protestujtisny germanijasa fasistskəj terrorь panьd,

Telman jortəš da proletarskəj mukəd zaklučəonəjjasəs Cermanijasa turmajasьš mezdəm mogьš. Demonstracijasə razədigən pəlicija pondis Ъšсьny. Unəəs arestujtəma.

Skandinavijasa robočəjjaslən gələš

Fasistskəj zertvajasьš otsəg setan Norvegijasa komitet nuədis paškəđ kampanə Telman jortəš mezdəm vəsna.

Danijasa kompartijalən centralnəj komitet sьəđcis vošsa pišməən

social-demokratijasa partija centralnəj komitet dinə vəzjəmən nuədnь ətuvja tьs Telman da mukəd politzaklučəonəjjasəs fasistskəj germanijasa turmajasьš mezdəm mogьš.

Mižing Francijaьn

Telman jortəš mezdəm vəsna tьšny mezdunarodnəj (jul 21) lun kezlə ləšəđčigən Francijasa unə karjasny nuəđcisny kompartijaən

da socialističeskəj partijaən əteə kotьrtəm mižingjas Telman jortəš mezdəm kuza.

Tьrverməmən vonь vьl velədan vo kezlə

Partija da pravitelstvo suəmjas šərti 1934-35-d velədan vo kezlə ləšəđčəmyš vonь tьr dašən avgust 15-d lun kezlə.

Šiktəvetjas—Čuprovo, Šoldin Sləvəda—tajə Ъzьd uz vəsna oz təzđьšny—orədnь, jəzəslьš tajə vopros gəgər vnimanəə abu mobilüzujtəma, sizi-zə mesta-vьvsa partorganizacijajas, oz təzđьšny sь ponda, a najə sizi-zə dolženəš vьd lunja uzьny šetny konkretnəj otsəg, međьm skolajas, politprošvet učrezdenəjas vajədnь kulturnəj vidə, ləšədnь bur uslovijə. Kolə vьt vьlə ləšədnь tьrmymən vo gəgərša pes, nunь kolana remontjas i š. v.

Tajə meroprijatə oləmə pərtəm vьlə, kolə kutčisny vьd kolhoznikly, uzalьš ətkəolьšly medьm zvьlyš vonь tьrdašən avgust 15-d lun kezlə.

Loktan velədan vo kezlə ləšəđčəm kuza, kolə voštny stavly primer Vačəztydin šiktəvetlyš, kor seni vəzən-nin 100% vьlə ləšəđəma.

Kolə uzavny Isav Štep moz

Makarьš kommunəny 70 arəša starik Isav Štep kommunəə pьrəməšan vek uzalə udarnəja. Štep dəd javlajťčə bur udarnikən. Bura uzaləmən voštə unьk kadas 30 uzlunən təlyš. Kolə voštny primer tajə dədlyš mukəđly.

KOMMUNAR.

Кылым килограмм веҗитә турун стәг?

Быт вьлә колә организуйтнъ саврилән. Стәгјас савријас номеруйтнъ, гизнъ унаә туруньс (ves), каҗество да гизнъ фамилијә, бригадирльс, коди пуктис турун.

Стәгјьс, савриьз турун ves определитигән колә пәлујтҗьнъ со куеәм порадокә овмерән:

I. Гәгрәс стәг тәдмәдәм:

а) Мушаң да муәз стәг вьв-тис сьвьтнъ гулетка.

в) Измерайтҗә окрузношт стәг-лән.

Primer: perekidkalән kuzta-16 metr

Стәг окрузноштлән kuzta 12 m.

Објомъс ьддҗьсә тәзи:

Стәг perekidkalъs kuzta, juk-нъ кьк pelә 16:2=8.

Стәг окрузноштисъ kuzta juk-нъ kvajt pelә 12:6=2 мьј рәлу-җитҗә җастнәј-umnozitнъ as вь-лас 2x2=4 тәјә summасә um-нозитнъ стәг perekidka kuzta зьп вьлә 4x8=32. Пәлуҗитәм 32 җисләс кутас определәјтнъ стәгльс објем кубометрән.

II. Саврилъс објом тәдмәдәм

а) Мерайтҗә әәри порәрек, мушаң да муәз саври вьвти гу-летка сивитәмән.

в) Мерайтҗә kuzta da pasta

Primer: Savri perekidkalән kuzta 8—m. sаврилән pasta 4 m. sаврилән kuzta 12 m. sаврилән објом ьддҗьсә тәзи: ьддҗьсә-нъ әтүв pasta da perekidka sаврилән 8 sodтнъ 4 loas 12, пәлуҗитәм summасә jukәнъ 4 pelә 12:4 loas 3, пәлуҗитҗәм җастнәјьс umnozajtҗә as вьлас 3x3 loas 9. Пәлуҗитәм җисләсә umnozajtәнъ sаври kuzta вьлә 9x12 lovә 108, тәјә 108 spre-дәләјтә sаврилъs објом кубо-метрән.

Објом җәрти ves вәҗсә со куеәм расҗетән: Әти кубомет-ра бир җвезәј kos турун веҗитә 50—80 kgr. әти кубометра ту-рун коди olis стәгјьн әти тәлъс веҗитә 70—90 kgr. әти кубо-метра турун коди olis стәгјьн kvajt тәлъс веҗитә 90—110 kgr.

Bur turunән ьддҗьсә vez tu-рун, җвезәј kodәs теҗәма җвә-титнъ zavodittigән da imejtә vlaz-ношт 17% ңе unзьк.

Sәrkodдәма турун ьддҗьсә кәт i povurevsәј no avupәdә-ма, kodәs теҗәма кәјдъс vo-тәз, kos da imejtә vlazношт 17% ңе unзьк.

Omәl loas турун, җорьн те-җәм, kodльс җвәтсә vezәма-ңин, ььд vlazноштән da dukшәма.

Тәјә үҗет да овмер пәрәдокән колә тәдмәднъ вьд бригадирәс да каҗество вәсна тәздъсьс инспек-торјасәс.

Колхознәј ембур гушавльсјасәс регьдзьк колә судитнъ

Koslan җиктъс (әткаолъс) Ди-јак Митрәј пьвјас Anna da Јев-докија гушавләнъ колхознәј ем-бур. Аннаыс ьштвьлис лудьн vet-лиг колхознәј мәсјас. Сижә пәс-тук әтҗьд кутас да мьрддас јәвсә. Та куза деләсә җетәма милицияә vazән-ңин. Vek-na vi-ра-кә seni, sud ez vәвлъ.

Juļ 29-d lunә мәд җојсә Јев-докијасәс сујиснъ gorox му вьлә. Goroxсә теҗас појјә, gortas

letҗәdig вьв.

Kolhozльс goroxсә му вьв-сьс unәңин гушәләмаәс. Мьза-ьс әни җури. Делә җетәма loas судә-зә.

Kolhoz pravләннә корә ми-лицияәс регьдзька estәднъ җед-ствиясә да җетнъ судль, а суд-льс koram ры-зә судитнъ kol-хознәј ембур гушавльсјасәс.

Kolhoz.

OSO organizacijalән уз оз mun

Vаҗәтьдин җиктсәвет улън Loptuga җиктнъ вәли организуй-тәма oso organizacija. Вәли пук-тәма уз. Әни seni пәсти ңеку-еәм уз оз mun. OSO органи-зацијаьн јуралъс Кырнъсев оз тәздъс сь пonda, оз тәд дәзе җленјасәс.

Әни munә pereвьbornәј kom-panнә, a Loptugaьн ави-на румьстьләмаәс. Сижә колә nu-әдль рызә.

Partorganizacijajasъ да kom-сомолъ колә vizәдльнъ дов-роvolнәј организацијасәс вьлә да җетнъ indәјјас уз perestro-итәм бурмәдәм mogьс, a ңе leзнь samotekә da kusәднъ, кьзи Loptugaьн.

Kaļiңin.

Кор-нә пәләдҗан да звьльс kutҗьсан узә

җордла kolhozьн јуралъс җәливан V. F. јонзька lubitә pukavnъ vina sulija dorьн җем kutҗиснъ узә.

Әни mi vozьн ььд mogјas: splav estәдәм, uboroҗнәј уз nuәм i ем mukәд uzјas, a җәливанов uspes-нәја nuәдәм ponda оз тәздъс.

җәливанов уз nuә kabinetsәң ni-пәмән оз артас.

Primerјas: Tulьссә setalas kol-хозникјасъ kartofel 70 pud, a вәр вьлас му вьлә пуктнъ оз тьрмь. Naң setalә kodль кьзи җурә. Kol-хозникјаскәд уз вьлә ez-na kut-җисль, оз тәд proizvodstvosә.

Kodль делә vizәдлә җәливанов вьлә да zastavitә звьльс kutҗиснъ узә.

KOLXOZ TROJKA.

Zavәditisнъ idravуь ңаң

Puzкьмдиньн lun 5 saјьн za-vođitisнъ vundьнъ.

Vәз kәzajas kutasнъ vundьнъ тәјә lunјасә una kolhozјas.

Kәzajas atka җиктјасьс eza ter-mәdis zar povodдә vәсна.

Muktysa kolhoz pravleņņasa juralsš oz donjav ulšir vijēdan uz

Čuprovasa šiktsāvet šetas Muk-
tš kolhozš narad šetnš ulšir vijē-
dan uzā 5 mortās, no kolhoz prav-
leņņā kolana jēzās oz šet, a vь-
delitā jona tom jēzās, kodjas oz
vermьnš uzavnš.

Kolhozsa juralsš Ivkin oz don-
jav ulšir vijēdan uz, provalivajtā
sijā.
Ivkinš kolā perestroitcьnš, šet-
nš kolana jēzās.

KALININ.

3on tēlšēn vāčēma 0,9 uz lun

Čuprovosa vārpunktšš šētnuā-
dš Vlasov Mitrāj Ošipovič (Jol-
kьv kolhozsa šlen) volas otpuskā
gortas, olās 3on tēlš da petalas
kolhoz uz vьlā āčēd, vāčas 0,9
uz lun. Vot kueēma uz razgar dьr-

ši otsalā „profsojuznik“.
Kolhozņikjas jona ņedovolņējas.
Vlasov ņekueēm otsēgaau šet-
lēma-da.

TĀDŠ.

Čespromhoz kutā kьrmas 2000 sajt premija

Vārzagotovkānš vura uzalē-
mšš da dosročņēja plan tьrtā-
mšš kolhozjasēs, brigadajasēs
da udarnikjasēs premirujtisnš.

Vārpromhoz premirujtis 6505
sajt don, tajā summāsē koli
šetnš udarnikjasē mart tēlš-
šьn-na, no ānāznā avu šetlēma

stavšē i kutānš 2000 sajt, un-
zьkāsē avu mьntāma kolhoz-
jasē: Vazgortlš 500 s. Glotovo
700 s. Nevdin kolhozlš 250 s.
da mukādē. Vārpromhozlš kolā
pьr-zā mьntānš.

Rajravočkom M. Popov.

Omēla otņēšitčēnš viššjaskād Jertьmdin volņičān

Jertьmdin volņičān uzalē-
jas vracšan da stāzēz stav-
nšš ātkodēs, vek skārēs da lo-
kāš.

Viššjasēs jona ņimtavlēnš,
vura, da vezlivēja oz prinimajt-
nš.

Jona torja omēl sijā, mьj
sanitarnēj pravilējas oz sovlu-
dajtnš. Kāž kueēm-vь višēmān
višš ez vāv, to vidlaligēn

mьššēm pēsti avu.
Sanitarka Pavļekova N. V.
torja jona olā ņevresņēja, a
vrač Bronikova pьdđi porāšēm-
jas oz pukč.

Rajzdravlš kolā vizādēnš ta-
jā volņiča vьlā da šetnš indād
tajā ņeļučikjas vьrādēm pon-
da.

VOLBVLSŠ.

Udarnēja kutčišnš gazet da zurnal razēdāmē

Gazet da zurnal kolana vьd
udarnikš, proizvodstvenikš, kol-
hozņikš da uzalēš ātkoļēšlš.

Gazet da zurnal lēdđēmān uzā-
lšš jēz kьpādēnš kulturnējurovēn
da tēdmādēnš, mьj vāčšē stav mu-
sar paštalāš.

Mijan rajon podpiska-
ēn jona kolā vāgē. Torja omēla
munē komi da Vojvьv krajuvsa
gazet, zurnaljas vьlā.

Vot primerjas, kodi vištālā, mьj
samotekā lezēm ponda rajon pašta
rozornēja podpiska munēma:

„Vārlezьš“ 52 ekz. „Vьl tujād“
373 ekz. „Pravda ševera“ 79 ekz.
„Ševernēj komsomolēč“ 11 ekz.
Avu vur podpiska munēmš i mu-
kād gazet zurnaljas kužta.

Tajā ņekzi oz otvečajt talunja
kolana lunš.

Kolā stav oveestvennoštē udar-
ņēja kutčišnš gazet da zurnal ra-
zēdāmē. Vьt vьlā tьrtnš II-d zьn
vo kezlā šetām plan. Kolā vajād-
nš gazet vьd kerkaē, vьd udar-
ņikš, kolhozņikš da ušalēš ātkā-
olēšlš.

V. P.

STAVĀN VELĀDAM

Вьл komi alfavitē

Aa	Bb	Cc	Čč	Ēē	Dd
Аа	Вв	Сс	Чч	Ее	Дд
А	В	С	Ч	Е	Д
Dd	Ee	Āā	Ff	Gg	Ii
Дд	Ее	Аа	Фф	Гг	Ии
Д	Е	А	Ф	Г	И
Jj	Kk	Ll	Ll	Mm	Nn
Жж	Кк	Лл	Лл	Мм	Нн
Ж	К	Л	Л	М	Н
Nn	Oo	Pp	Rr	Ss	Šš
Нн	Оо	Рр	Рр	Сс	Шш
Н	О	Р	Р	С	Ш
Šš	Tt	Tt	Uu	Vv	Xx
Шш	Тт	Тт	Уу	Вв	Хх
Ш	Т	Т	У	В	Х
Zz	Zz	Zz	33	33	bb
Зз	Зз	Зз	Зз	Зз	Бб
З	З	З	З	З	Б

Prāveritē zajomjas

Mād pjašletka 2-d
vьpusk zajomēn mād
čirazьn ušisnš vьigrьs-
jas mijan rajon ulā
šerijajas vьlā

№№	№№	№№
Serijs.	Serijs.	Serijs.
02206	10039	14292
02217	10058	14343
02548	10113	14469
02572	10572	14523
02620	10641	14574
02886	10888	14833
02902	10962	14969
03051	11108	17164
03188	11253	17374
03194	11254	17403
03284	11386	18303
03334	11546	18458
03530	11709	18507
03725	14009	18513
03886	14155	18780
04741	14240	19056
04840	14264	19118
		19141

Vьigrьsjas mьntigēn kolā ruko-
vodstvujtčēnš oficialņej tablica
šartī „ekonomičeskēj zizņ“ Juņ
23-d lunša da mukād centralņej
gazetajas.

Redaktor pьdđi P. Vanejev.